

Projekt

z dnia 19 grudnia 2023 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU PROSZOWICKIEGO**

z dnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia "Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Proszowickim na lata 2024 - 2026,"

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2022r., poz. 1526 z późn.zm.) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1426 z późn.zm) Rada Powiatu Proszowickiego uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Proszowickim na lata 2024-2026”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Proszowickiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach.

§ 3. Uchwala wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2024r.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Proszowickim na lata 2024 – 2026

Proszowice 2023

Wstęp	3
I. Podstawa prawna Programu	4
II. Zadania z zakresu pieczy zastępczej	4
1. Zadania Powiatu realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	5
2. Zadania Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	7
3. Zadania Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	8
4. Zadania Zarządu Powiatu.....	9
III. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza	10
IV. Diagnoza pieczy zastępczej w Powiecie Proszowickim	13
1. Rodzinna piecza zastępcza	14
2. Instytucjonalna piecza zastępcza	18
3. Wychowankowie pieczy zastępczej	20
4. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej	21
V. Cele, kierunki działania	22
1. Plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej	24
2. Plan ograniczenia instytucjonalnej pieczy zastępczej	29
3. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026	29
VI. Realizacja Programu	29
1. Zamierzone efekty	29
2. Zagrożenia w realizacji Programu	30
3. Adresaci Programu	30
4. Realizator Programu	31
5. Monitoring i ewaluacja	31
Zakończenie	31
Spis rysunków	33
Spis wykresów	33
Spis tabel	33

Wstęp

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka.

Rodzina zaspokaja najważniejsze potrzeby każdego człowieka – potrzebę miłości i bezpieczeństwa. Dlatego prawo do wychowywania w rodzinie jest jednym z podstawowych praw każdego dziecka. Gwarantuje je art. 71 i 72 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który stanowi, iż „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych”.

Polityka rodzinna zajmuje szczególne miejsce w systemie polityki i pomocy społecznej. Obejmuje całokształt działań podejmowanych przez państwo, samorządy terytorialne, organizacje pozarządowe i inne podmioty w celu stworzenia odpowiednich warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin i spełniania przez nie funkcji istotnych zarówno dla ich członków, jak i dla całego społeczeństwa.

W przypadku pojawienia się jakichkolwiek problemów w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzina powinna zostać objęta pomocą i wsparciem.

Podstawą przygotowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 w powiecie proszowickim jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z powyższym zapisem program powinien zawierać między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Celem programu jest promocja, rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie powiatu proszowickiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, jak również pomoc pełnoletnim wychowankom w usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem. Działania zawarte w tym programie są kontynuacją działań zawartych w obowiązującym dotychczas programie.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej uwzględnia lokalne uwarunkowania, wyznacza kierunki działań w perspektywie kolejnych trzech lat, z uwzględnieniem źródła finansowania, które jest niezbędne do ich realizacji.

Za tworzenie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej odpowiedzialny jest starosta powiatu, który wykonuje zadania w zakresie pieczy zastępczej za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Proszowickiego wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach, które Zarządzeniem Nr 48/2011 Starosty Powiatu Proszowickiego z dnia 13 września 2011r. zostało wyznaczone organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

W strukturze Centrum działa Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, do zadań którego należy udzielanie wsparcia i pomocy rodzinom zastępczym, dzieciom umieszczonym w tych rodzinach i wychowankom pieczy zastępczej.

Przedstawiony program służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie proszowickim.

Program pozwoli zaplanować działania w zakresie profilaktyki i wspomaganie opieki nad dzieckiem i rodziną, rozwijania i wspierania rodzinnych form opieki zastępczej oraz usamodzielniających się wychowanków.

I. Podstawa prawna Programu

Działania w zakresie objętym niniejszym programem podejmowane będą w oparciu o :

- 1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) Konwencję o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych,
- 3) Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) Ustawę z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- 5) Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym,
- 6) Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego,
- 7) Ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 8) Ustawę z dnia 9 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- 9) Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- 10) Rozporządzenie w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej

II. Zadania z zakresu pieczy zastępczej

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wprowadziła znaczące zmiany w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym

wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy w zakresie: pracy z rodziną - co należy do zadań własnych gmin - i organizacji pieczy zastępczej – co należy do zadań własnych powiatu.

GMINA	POWIAT	WOJEWÓDZTWO
<ul style="list-style-type: none"> - działania profilaktyczne - praca (asystent rodziny) z rodziną przeżywającą trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> - działania promujące rodzinną pieczę zastępczą - organizacja rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej - wsparcie dla rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych - pomoc i wsparcie dla usamodzielniających się 	<p>Prowadzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ośrodków adopcyjnych - regionalnych placówek opiekuńczo – terapeutycznych - interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych

Zgodnie z w/w ustawą zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Do głównych zadań w tym zakresie należą organizowanie opieki i wychowania w pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej, przyznawanie określonych w ustawie świadczeń oraz przyznawanie pomocy finansowej i wsparcia dla wychowanków opuszczających różne formy pieczy zastępczej.

1. Zadania Powiatu realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych

domów dziecka i rodzin pomocowych;

5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;

6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania, w tym grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa;

8) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;

9) wprowadzenie danych do rejestru dot. pieczy zastępczej, ich aktualizacja i usuwanie

10) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

11) finansowanie:

a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,

c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;

12) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej,

13) przekazywanie informacji o powstaniu zaległości z tytułu ponoszenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej do biura informacji gospodarczej informacji,

14) współpraca ze środowiskiem lokalnym,

15) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej dzieci cudzoziemskich mających miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
- 3) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
- 4) uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

2. Zadania Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i

ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;

10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;

11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;

12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę;

13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;

15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;

16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku,

18) wprowadzenie danych do rejestru dot. pieczy zastępczej, ich aktualizacja i usuwanie.

3. Zadania Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Organizator zatrudnia Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w celu objęcia pomocą i wsparciem rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej może objąć wsparciem i pomocą nie więcej niż 15 rodzin.

Zadaniem Koordynatora jest:

1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;

2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą

lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;

3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;

4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;

5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

4. Zadania Zarządu Powiatu

Zarząd Powiatu sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo– wychowawczymi. Zarząd może upoważnić, w formie pisemnej, do sprawowania kontroli członka zarządu powiatu, pracownika urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej powiatu. Czynności kontrolnych nie może wykonywać koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

Zarząd Powiatu ma prawo do:

1) żądania informacji, dokumentów i danych, niezbędnych do sprawowania kontroli,

2) wstępu w ciągu doby, w tym w porze nocnej – w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka do obiektów i pomieszczeń kontrolowanej jednostki, rodziny zastępczej lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka w których wykonywane są ich zadania,

3) przeprowadzania oględzin obiektów, składników majątku kontrolowanej jednostki oraz przebiegu określonych czynności objętych obowiązującym standardem,

4) przeprowadzania oględzin obiektów, w których kontrolowana rodzina zastępcza lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka sprawują pieczę zastępczą,

5) żądania od pracowników kontrolowanej jednostki, rodziny zastępczej lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka udzielenia informacji w formie ustnej lub pisemnej w zakresie przeprowadzanej kontroli,

6) obserwacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,

7) przeprowadzania indywidualnych rozmów z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, w tym zasięgania opinii dzieci, z uwzględnieniem ich wieku, możliwości intelektualnych oraz stopnia dojrzałości poznawczej.

III. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza

Podstawowe formy pieczy zastępczej to: rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kładzie nacisk na ograniczenie roli placówek opiekuńczo – wychowawczych na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Dla dziecka, które jest pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w pierwszej kolejności poszukuje się rodziny zastępczej, a dopiero po wyczerpaniu takiej możliwości, dziecko trafia do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Rodzinna piecza zastępcza:

Rodzinna piecza zastępcza to system, w skład którego wchodzi spokrewnione, niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze, w tym rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i rodziny zawodowe specjalistyczne oraz rodzinne domy dziecka.

Rodziny zastępcze spokrewnione tworzą wstępni i rodzeństwo dziecka. Dzięki temu, w sposób naturalny podtrzymywane są więzi rodzinne, a jednocześnie dzieci pozostają w swojej dalszej, ale biologicznej rodzinie. Umieszczenie w takim środowisku jest priorytetowe, o ile jest zgodne z dobrem dziecka.

Rodziny zastępcze niezawodowe tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem lub krewni nie będący wstępnymi i rodzeństwem dziecka. W rodzinie niezawodowej w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 wychowanków. Jedynie za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dopuszczalne umieszczenie większej liczby dzieci. Niemniej jednak dotyczy to umieszczenia rodzeństwa.

Rodziny zastępcze zawodowe w tym:

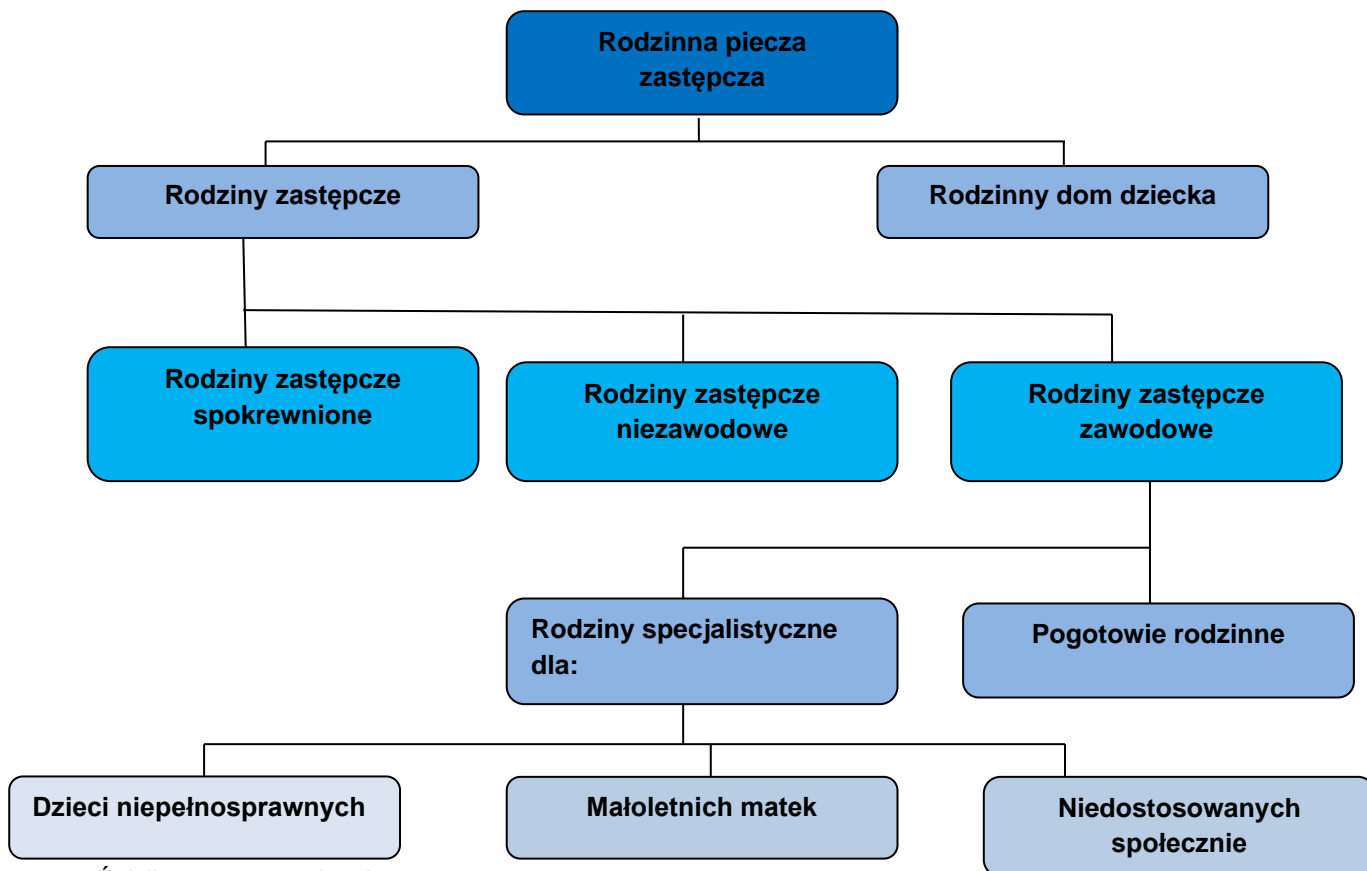
1) Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem; umieszcza się w nich dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.

2) Specjalistyczne rodziny zastępcze – umieszcza się w nich w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci skierowane na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, a także małoletnie matki z dziećmi.

W rodzinie zastępczej zawodowej, podobnie jak w niezawodowej, w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 wychowanków, a umieszczenie większej liczby dzieci (rodzeństwa) wymaga zgody rodziny zastępczej i pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzinny dom dziecka może stworzyć małżeństwo lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. W rodzinnym domu dziecka tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 8 wychowanków. W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. W tej formie opieki wychowywane są dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwiające jest wspólne wychowanie się liczego rodzeństwa. Z prowadzącym rodzinny dom dziecka, starosta zawiera umowę na okres co najmniej 5 lat. Jeżeli przebywa w nim więcej niż 4 dzieci, na wniosek prowadzącego rodzinny dom dziecka, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Rysunek Nr 1. Model rodzinnej pieczy zastępczej

Źródło: opracowanie własne

Osoby pełniące funkcje rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej muszą ukończyć szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Z zawodową rodziną zastępczą zawierana jest umowa na okres co najmniej 4 lat. Dodatkowo z tytułu wykonywanej pracy rodziny te otrzymują wynagrodzenie.

Rodzina zastępcza nie przejmuje pełnej władzy nad dzieckiem, sprawuje wyłącznie bieżącą pieczę. Wyjątek stanowi, gdy sąd rodzinny ustanowi rodzinę zastępczą również opiekunem prawnym dla danego dziecka. Wówczas rodzina zastępcza posiada prawo o decydowaniu o wszystkich sprawach istotnych dla rozwoju i wychowania dziecka.

Rodzina zastępcza powinna zapewnić dziecku całodobową opiekę i wychowanie, a w szczególności dostęp do świadczeń zdrowotnych, zapewnić właściwą edukację i wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, zapewnić rozwój uzdolnień i zainteresowań, a także zaspokoić jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne i religijne. Jeżeli sąd nie postanowi inaczej, dziecko przebywające w pieczy zastępczej ma prawo do kontaktu z rodzicami lub innymi członkami rodziny. Dziecko powinno mieć również poczucie tego, że rodzina zastępcza zapewnia mu ochronę przed ingerencją w jego życie prywatne. Przede wszystkim rodzina zastępcza powinna traktować dziecko przebywające w pieczy zastępczej w sposób sprzyjający godności i wartości osobistej.

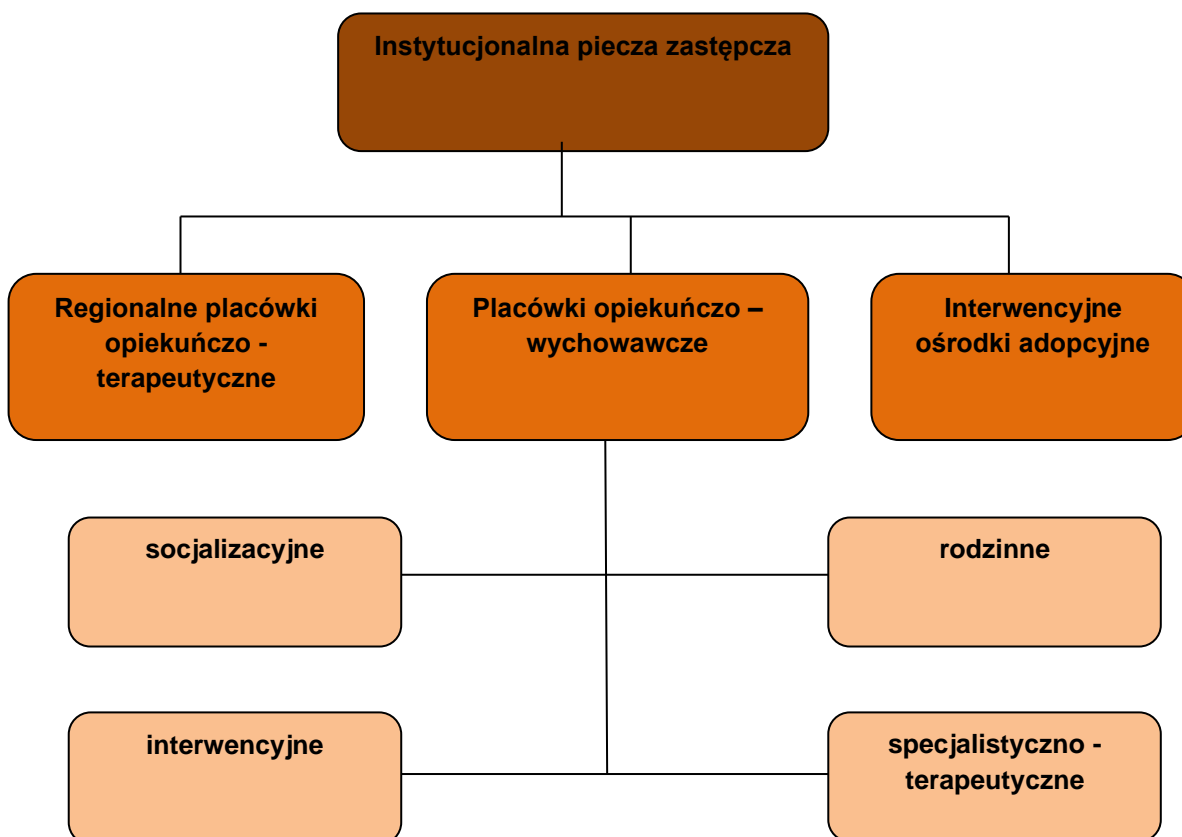
Institutionalna piecza zastępcza:

Institutionalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo – wychowawczej typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistycznie – terapeutycznego, rodzinnego,
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej,
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

W placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistycznie – terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Na terenie Powiatu Proszowickiego nie funkcjonuje żadna placówka opiekuńczo – wychowawcza. W przypadku konieczności umieszczenia dziecka w institutionnalnej pieczy zastępczej, miejsca są poszukiwane poza terenem naszego powiatu.

Rysunek Nr 2. Model instytucjonalnej pieczy zastępczej

Źródło: opracowanie własne

W sytuacji, gdy sąd ingeruje we władzę rodzicielską i konieczne jest umieszczenie dziecka poza środowiskiem naturalnym, powinno być ono umieszczone w pierwszej kolejności w rodzinnej formie pieczy zastępczej. Jednak nie zawsze takie rozwiązanie jest możliwe, dlatego też istotną funkcję pełni instytucjonalna piecza zastępcza. Placówki opiekuńczo – wychowawcze zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, zaspokajają podstawowe potrzeby dziecka.

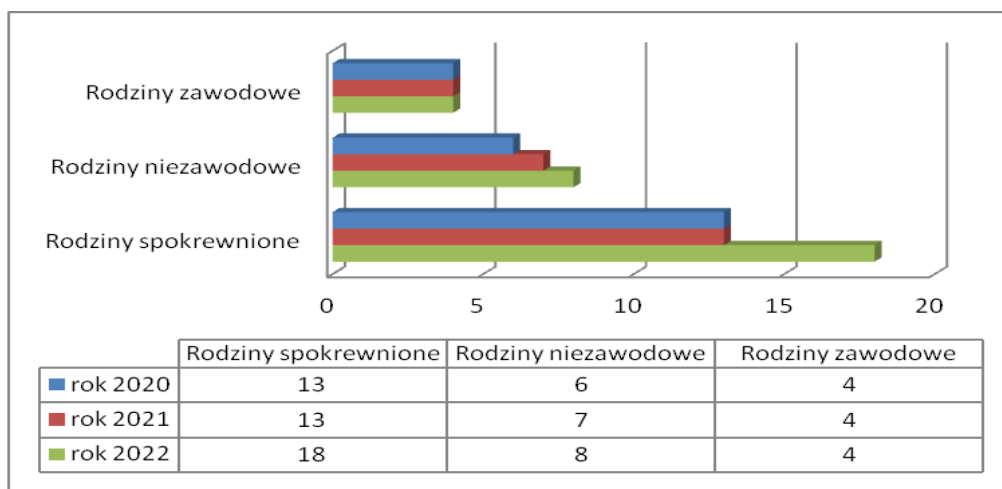
IV. Diagnoza pieczy zastępczej w Powiecie Proszowickim

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy w zakresie: pracy z rodziną - co należy do zadań własnych gmin i organizacji pieczy zastępczej – co należy do zadań własnych powiatu.

1. Rodzinna piecza zastępcza

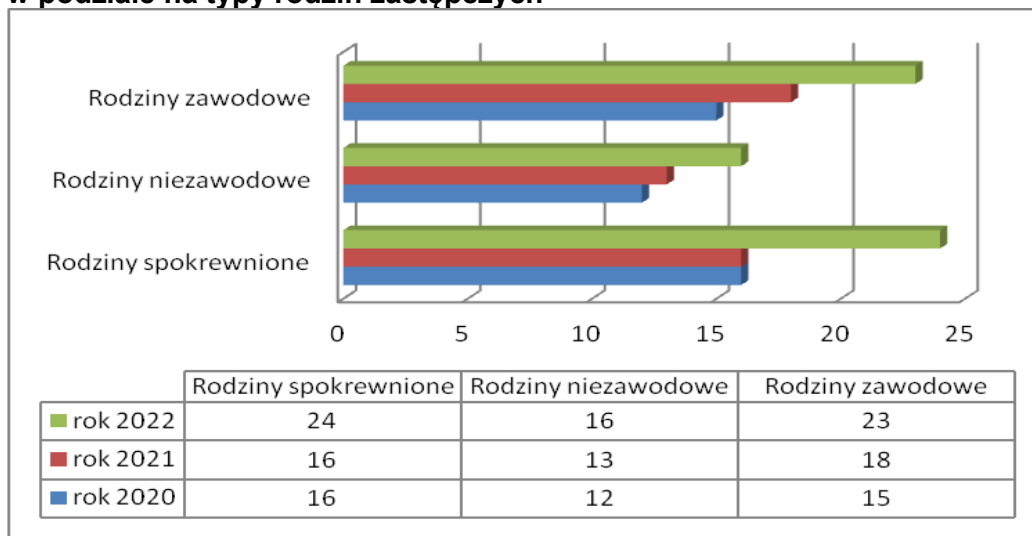
Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka, właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Wykres Nr 1. Liczba rodzin zastępczych w latach 2020 - 2022 w podziale na typy rodzin zastępczych

Źródło: opracowanie własne

Wykres Nr 2. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2020-2022 w podziale na typy rodzin zastępczych

Źródło: opracowanie własne

Liczba rodzin zastępczych w powiecie proszowickim jest na stosunkowo nie zmiennym poziomie, choć w 2022r. można zauważyć ich wzrost. Zdecydowaną większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione (dziadkowie i starsze rodzeństwo). W roku 2020 funkcjonowały 23 rodziny, w których umieszczono łącznie w ciągu roku 43 dzieci, natomiast w roku 2021 były to 24 rodziny, w których przebywało 47 dzieci. W roku 2022 liczba rodzin zastępczych wzrosła i było ich 30, a w tych rodzinach w ciągu całego roku zostało umieszczonych 63 dzieci.

W roku 2020 utworzono 4 nowe rodziny zastępcze, w których umieszczono 8 dzieci.

W roku 2021 utworzono 3 rodziny zastępcze, w których umieszczono 3 dzieci.

W roku 2022 utworzono 7 rodzin zastępczych, w których w ciągu roku przebywało 15 dzieci.

Utworzone w ciągu tych 3 lat rodziny zastępcze, to przede wszystkim rodziny spokrewnione w tymi dziećmi – dziadkowie lub starsze rodzeństwo. W przypadku rodzin niezawodowych, tylko w jednej brak więzi rodzinnych z dziećmi przyjętymi pod opiekę.

Tabela Nr 1. Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych w powiecie proszowickim w latach 2020 – 2022 (stan na 31 grudnia każdego roku)

Wiek dziecka	Rodzina spokrewniona			Rodzina niezawodowa			Rodzina zawodowa i RDD		
	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2020
poniżej 1 roku	0	0	1	0	0	0	2	1	3
1-3 lat	0	0	1	0	0	1	0	3	4
4-6 lat	3	0	0	2	0	0	2	1	2
7-13 lat	6	7	7	4	5	3	4	5	2
14-17 lat	4	4	9	4	3	5	2	1	1
18-24 lat	1	2	2	2	2	3	1	1	1

Źródło: opracowanie własne

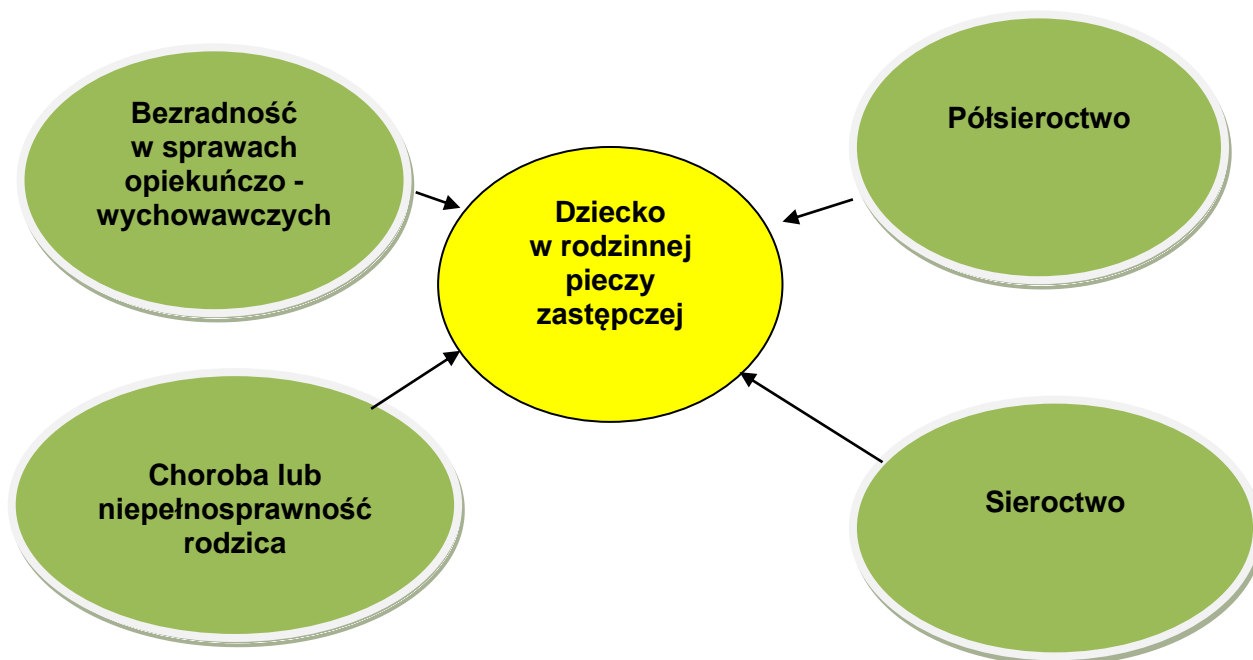
Najwięcej dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, niezależnie od rodzaju tej rodziny, jest w wieku między 7 a 17 rokiem życia.

Tabela Nr 2. Liczba dzieci pozostających w rodzinach zastępczych poza terenem powiatu proszowickiego w latach 2020 – 2022

Liczba dzieci	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
	8	8	7

Źródło: opracowanie własne

Rysunek Nr 3. Przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

Źródło: opracowanie własne

Głównym powodem umieszczania dzieci w pieczy zastępczej jest bezradność opiekuńczo – wychowawcza rodziców biologicznych.

Tabela Nr 3. Liczba dzieci, które opuściły rodzinę zastępczą w latach 2020 – 2022

Liczba dzieci, w tym:	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
- powrócili do rodziny biologicznej	1	9	2
- osiągnęły pełnoletniość	5	2	3
- zostały przysposobione	0	3	0
- zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	1

Źródło: opracowanie własne

Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej otrzymują świadczenia pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania dziecka oraz inne świadczenia i dodatki wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze zawodowe oprócz tych świadczeń otrzymują także wynagrodzenie za swoją pracę. W 2023r. rodziny zastępcze zawodowe i jedna rodzina zastępcza niezawodowa otrzymały dodatkowe wsparcie poprzez zatrudnienie 5 osób do pomocy przy opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarczych w wysokości 375 godzin. Również pełnoletni wychowankowie po opuszczeniu rodzinnej pieczy zastępczej mogą otrzymać pomoc finansową.

Tabela Nr 4. Świadczenia dla rodzin zastępczych i wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022

Rok 2020

Rodzaj świadczenia	Ilość dzieci/ osób	Wydatki
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka (na terenie powiatu proszowickiego)	43	507.122
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	13	
Pomoc dla wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej	12	
Zwrot kosztów mediów dla rodzin zawodowych	2	
Wynagrodzenie rodzin zastępczych zawodowych	4	133.876
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka (poza terenem powiatu proszowickiego)	8	67.640
Razem	-	708.638

Rok 2021

Rodzaj świadczenia	Ilość dzieci/ osób	Wydatki
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka (na terenie powiatu proszowickiego)	47	492 829,00
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	9	
Pomoc dla wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej	9	
Zwrot kosztów mediów dla rodzin zawodowych	2	
Remont domu	3	
Wynagrodzenie rodzin zastępczych zawodowych	4	150 733,00
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka (poza terenem powiatu proszowickiego)	8	89 621,00
Razem	-	733 183,00

Rok 2022

Rodzaj świadczenia	Ilość dzieci/ osób	Wydatki
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka (na terenie powiatu proszowickiego)	63	594 863,00
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	7	
Pomoc dla wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej	8	
Zwrot kosztów mediów dla rodzin zawodowych	2	
Remont domu	1	
Pomoc losowa	3	
Wynagrodzenie rodzin zastępczych zawodowych	4	188 975,00
Wynagrodzenie dla rodziny pomocowej i rodzin do pomocy w opiece nad dziećmi i w pracach gospodarskich	7	39 747,00
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka (poza terenem powiatu proszowickiego)	7	93 671,00
Razem	-	917 256,00

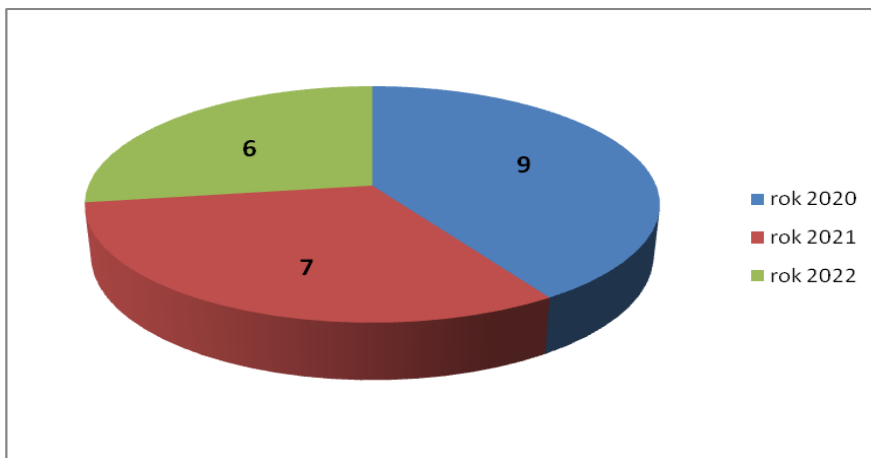
Źródło: opracowanie własne

2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Kierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej na pobyt całodobowy powinno następować dopiero w sytuacji, kiedy zostały wyczerpane możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej.

Pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, zgodnie z założeniami ustawy, ma charakter przejściowy, czyli do momentu powrotu dziecka do rodziny biologicznej, adopcji lub umieszczenia w rodzinnej pieczy.

Na terenie powiatu proszowickiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo – wychowawcza, dlatego też dzieci wymagające umieszczenia w tej formie pieczy umieszczane są w placówkach na terenie innych powiatów. Warunki finansowania pobytu dzieci w placówkach ustalana są w drodze porozumień pomiędzy właściwymi powiatami.

Wykres Nr 3. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2020- 2022

Źródło: opracowanie własne

Tabela Nr 6. Środki finansowe przeznaczone na finansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz pomoc dla wychowanków, którzy opuścili placówki w latach 2020 - 2022**Rok 2020**

Rodzaj świadczenia	Ilość dzieci/ osób	Wydatki
Pomoc dla wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej	2	7 338,00
Pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	9	414 424,00
Razem	-	421 762,00

Rok 2021

Rodzaj świadczenia	Ilość dzieci/ osób	Wydatki
Pomoc dla wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	3 173,00
Pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	7	348 701,00
Razem	-	351 874,00

Rok 2022

Rodzaj świadczenia	Ilość dzieci/ osób	Wydatki
Pomoc dla wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	5 863,00
Pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	6	370 806,00
Razem	-	376 669,00

Źródło: opracowanie własne

3. Wychowankowie pieczy zastępczej

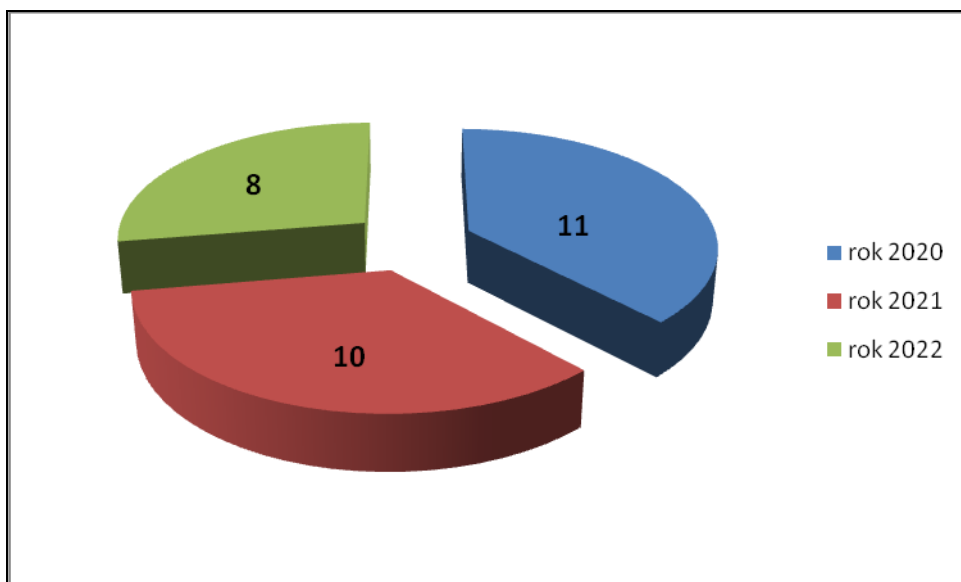
Usamodzielnienie to długotrwały proces wychowawczy, który wprowadza osobę usamodzielnianą do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia i integracji ze środowiskiem lokalnym.

Osoba usamodzielniania, po opuszczeniu rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

Pełnoletni wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą mogą otrzymać:

- pomoc na kontynuowanie nauki,
- pomoc na usamodzielnienie,
- pomoc na zagospodarowanie,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- pomoc prawną, psychologiczną lub socjalną.

Wykres Nr 5. Liczba wychowanków pieczy zastępczej w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie własne

Wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą korzystają głównie z pomocy finansowej – pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie i na zagospodarowanie.

Jedną z form wsparcia młodego człowieka jest mieszkanie treningowe, które zapewnia warunki do samodzielnego funkcjonowania w środowisku i w integracji ze społecznością lokalną. Pobyt w mieszkaniu to forma przygotowania do dorosłego życia. Pobyt w mieszkaniu chronionym przyznaje się osobie usamodzielnianej na maksymalny okres 24 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach czas pobytu może zostać przedłużony o okres do 12 miesięcy. Wychowankowie przebywający w mieszkaniu treningowym mogą korzystać ze wsparcia pracowników PCPR, którzy

W roku 2020 w mieszkaniu tym przebywało 3 wychowanków pieczy zastępczej, w roku 2021 były to 2 wychowanki, natomiast w 2022r. nie przebywała żadna osoba.

4. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w ciągu 3 lat prowadziło intensywne działania mające na celu pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinny dom dziecka, a także propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego.

Zorganizowany został Dzień Otwarty, gdzie już funkcjonujące rodziny zastępcze prowadziły dyżur, w celu możliwości rozmowy z przyszłymi kandydatami na rodziców zastępczych. Na stronie PCPR umieszczane były ogłoszenia dotyczące poszukiwania kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz wolontariuszy.

Prośba o publikację została wysłana do wszystkich Gmin, celem umieszczenia na stronie internetowej.

Corocznie do wszystkich parafii na terenie Powiatu Proszowickiego wysyłane były pisma z prośbą o odczytanie apelu o poszukiwaniu kandydatów na rodziców zastępczych prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz zamieszczenie go na tablicy ogłoszeń.

Mając na uwadze konieczność propagowania idei rodzicielstwa zastępczego wspólnie z powiatem dąbrowskim dwukrotnie zorganizowany został piknik dla rodzin zastępczych oraz kandydatów do pełnienia tej funkcji.

W trakcie pikniku nagrany został filmik z wydarzenia, w trakcie którego promowano ideę rodzicielstwa zastępczego.

Filmik dostępny był na Facebooku PCPR oraz stronie internetowej PCPR.

Ponadto Dyrektorzy PCPR w Proszowicach oraz Dąbrowie Tarnowskiej udzielili wywiadu do radia RDN w trakcie, którego promowano ideę rodzicielstwa zastępczego.

Nagranie dostępne było na Facebooku PCPR.

W ciągu roku ukazywały się artykuły zachęcające do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W siedzibie PCPR całorocznie udostępniane były broszury i plakaty informacyjne na temat promowania idei rodzicielstwa zastępczego z informacjami o warunkach formalnych do spełnienia przez potencjalnych kandydatów.

Na spotkaniach z kierownikami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej przekazywane były informacje na temat poszukiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodzica zastępczego oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka. Kierownikom rozdawano ulotki, które były dostępne w siedzibach Ośrodków Pomocy Społecznej.

V. Cele i kierunki działania

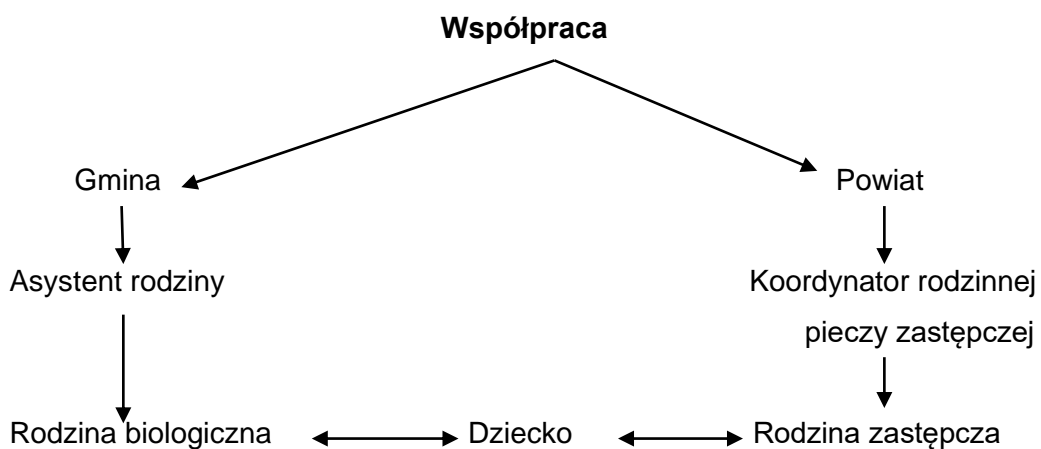
Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 *jest wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w powiecie proszowickim ze szczególnym nastawieniem na tworzenie rodzinnych form*. Dziecku, któremu rodzina biologiczna nie jest w stanie zapewnić opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Rodzina zastępcza jest szansą na wzrastanie dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych. Nacisk kładzie się na rozwijanie rodzinnych form opieki zastępczej oraz kompleksową pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka do domu rodzinnego. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie funkcjonujących rodzin przyczyni się do wzmocnienia obecnego systemu opieki.

Ważnym elementem działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie jest współpraca między gminą a powiatem w celu wsparcia rodziców biologicznych, rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach.

W gminie osobą wspierającą rodziny jest asystent rodziny. Jego głównym zadaniem jest wspieranie rodzin, które z różnych powodów nie są w stanie, samodzielnie pełnić prawidłowo funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec własnych dzieci.

Natomiast na poziomie powiatu rodziny zastępcze objęte są wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który udziela pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym i dzieciom znajdującym się w tych rodzinach.

Rysunek Nr 4. Współpraca między gminą a powiatem

Zgodnie z nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oprócz corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych należy także tworzyć plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej oraz plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1. Plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej

Cele szczegółowe	Sposób realizacji	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizator/ Partnerzy
Promowanie rodzinnych form pieczy zastępczej	Prowadzenie akcji informacyjnej o formach rodzicielstwa zastępczego we współpracy z OPS, instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, parafiami w celu pozyskania kandydatów.	do 2026 r.	Liczba przeprowadzonych akcji informacyjnych – 4 w ciągu roku Liczba przekazanych materiałów promocyjnych	PCPR– Organizator rodzinnej pieczy zastępczej OPS, Ośrodki Adopcyjne, szkoły, parafie, media
	Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	do 2026 r.	Liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych - zgodnie z ustalonym limitem	
Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej	Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, grup wsparcia, spotkań integracyjnych lub okolicznościowych.	Na bieżąco, w zależności od potrzeb	Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych – minimum 1 szkolenie w ciągu roku Liczba zorganizowanych grup wsparcia – minimum 4 razy w roku Liczba zorganizowanych spotkań integracyjnych lub okolicznościowych – jedno spotkanie w roku.	PCPR– Organizator rodzinnej pieczy zastępczej Powiat Proszowicki, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, pedagodzy szkolni, psycholog, prawnik, pracownik socjalny, wolontariusze, Ośrodki Adopcyjne, specjaliści, organizacje pozarządowe, Sąd Rodzinny, podmioty lecznicze, rodziny pomocowe, rodziny do pomocy, szkoły ponadpodstawowe,
	Dostęp rodzin zastępczych do specjalistycznego wsparcia - poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne, supervizja, udział w realizowanym projekcie (wzmocnienie kompetencji i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu)	Na bieżąco, w zależności od potrzeb.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa.	

	Wspieranie rodzin zastępczych poprzez pomoc wolontariuszy i zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy rodzin pomocowych, rodzin do pomocy przy opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.	Na bieżąco, zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami.	Liczba rodzin objętych pomocą wolontariuszy, rodzin pomocowych, rodzin do pomocy – minimum 2 rodziny	uczelnie wyższe
	Zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.	Na bieżąco	Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora – nie więcej niż 15 rodzin.	
	Dokonywanie okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej i okresowych ocen rodzin zastępczych.	Zgodnie z zapisami ustawy	Liczba okresowych ocen dzieci – zgodnie w wymogami ustawy. Liczba okresowych rodzin – zgodnie z harmonogramem	
	Wyplata świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych i wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych.	Na bieżąco	Liczba wypłaconych świadczeń - dane zawarte w sprawozdaniu z funkcjonowania PCPR	
	Podejmowanie działań zmierzających do skrócenia okresu pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Na bieżąco	Liczba dzieci zgłoszonych do przysposobienia Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej	
	Alternatywnie do rodzinnych form pieczy – utworzenie/ zlecenie prowadzenia placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego.	do 2026 r.	Liczba umieszczonych dzieci	

Pomoc i wsparcie usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze	Pomoc w tworzeniu programów usamodzielnienia, monitorowanie ich realizacji i aktualizacja.	Na bieżąco	Liczba sporządzonych IPU Liczba wychowanków, którzy po uzyskaniu pełnoletniości pozostali w pieczy zastępczej Liczba wychowanków, którzy po osiągnięciu pełnoletniości opuścili pieczę zastępczą	PCPR– Organizator rodzinnej pieczy zastępczej OPS, pracownicy socjalni, wychowawcy, szkoły, specjaliści, organizacje pozarządowe, opiekunowie usamodzielnień
	Zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia - poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne	Na bieżąco – zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami	Liczba udzielonych porad – zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami	
	Prowadzenie mieszkania treningowego	Na bieżąco	Liczba osób zamieszkałych w mieszkaniu – minimum 1 osoba	
	Liczba wypłaconych świadczeń dla wychowanków pieczy zastępczej	Na bieżąco, zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami	Liczba wypłaconych świadczeń – zgodnie ze złożonymi wnioskami	
Współpraca z rodziną biologiczną celem powrotu dziecka do środowiska rodzinnego	Współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej - spotkania asystentów rodzin z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	Na bieżąco, zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami	Liczba zorganizowanych spotkań – 4 razy w roku	PCPR– Organizator rodzinnej pieczy zastępczej OPS, asystenci rodzin, pracownicy socjalni, Sąd Rodzinny, kuratorzy, Policja, rodziny zastępcze, PPP
	Nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów między dziećmi w pieczy zastępczej i ich rodzicami biologicznymi (pomoc w organizowaniu spotkań rodziców z dziećmi).	Na bieżąco	Liczba spotkań – zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami	

Podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej	Podnoszenie kwalifikacji pracowników zajmujących się pieczą zastępczą (np. seminaria, szkolenia, konferencje, samokształcenie, superwizja).	Na bieżąco, zgodnie z potrzebami	Liczba różnorodnych form podnoszenia kwalifikacji – przynajmniej 2 rocznie	PCPR – Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, koordynator ROPS, firmy szkoleniowe, psycholog, OPS, Sąd, kuratorzy, PPP, szkoły
	Spotkania zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej	Na bieżąco	Liczba spotkań – minimum 12 w ciągu roku	
	Wsparcie psychologiczne mające na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.	Na bieżąco, zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami.	Liczba osób, którym udzielono wsparcia	
	Organizowanie wspólnych szkoleń, konferencji przez instytucje zajmujące się tematyką pomocy dziecku i rodzinie	Zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami	Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji – 1 w roku	

Źródła finansowania zadań

Cele szczegółowe	Źródło finansowania
Promowanie rodzinnych form pieczy zastępczej	Środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne, sponsorzy
Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej	Środki własne powiatu, środki z innych powiatów, środki gminne, środki z budżetu państwa, środki unijne, sponsorzy
Pomoc i wsparcie usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze	Środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne, sponsorzy
Współpraca z rodziną biologiczną celem powrotu dziecka do środowiska rodzinnego	Środki własne powiatu
Podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej	Środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne

Plan rozwoju pieczy zastępczej skierowany jest na podejmowanie działań mających na celu promowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz wsparcie funkcjonujących rodzin zastępczych.

Określone cele szczegółowe oraz podejmowane działania uwzględniają potrzeby w zakresie pieczy zastępczej oraz zintegrowaną współpracę z osobami i instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny. W programie położono nacisk na rozwój rodzinnej pieczy zastępczej oraz wsparcie dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

W związku z powyższym podejmowane będą następujące działania:

1. Zintensyfikowanie działań promujących rodzicielstwo zastępcze.
2. Zapewnienie szerokiej oferty wieloaspektowego wsparcia funkcjonujących rodzin zastępczych, poprzez objęcie ich oraz dzieci przebywających w pieczy zastępczej dodatkowym wsparciem w ramach realizowanego projektu.
3. Wsparcie rodzin zastępczych w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych, wzmocnienie ich kompetencji, umiejętności wychowawczych i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.
4. Nawiązanie współpracy ze szkołami ponadpodstawowymi i uczelniami wyższymi w zakresie pozyskiwania wolontariuszy.
5. Kontynuowanie dalszej współpracy z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny

(np. praca z rodziną, profilaktyka, wspieranie rodzin zastępczych i biologicznych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych).

5. Pomoc wychowankom pieczy zastępczej poprzez wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, wsparcie rzeczowe i finansowe, wzmocnienie procesu aktywizowania się.

5. Przeprowadzenie superwizji dla rodzin zastępczych oraz pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

2. Plan ograniczania instytucjonalnej pieczy zastępczej

Na terenie powiatu proszowickiego nie funkcjonuje instytucjonalna piecza zastępcza. Dzieci wymagające umieszczenia w tej formie pieczy zastępczej umieszczane były w placówkach na terenie innych powiatów.

3. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024 - 2026

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 3-letnie powiatowe programy rozwoju pieczy zastępczej winny zawierać coroczne limity rodzin zastępczych zawodowych. Biorąc pod uwagę dobro małoletnich dzieci, pozbawionych opieki rodziców biologicznych, należy limit ten dostosować do potrzeb zapewnienia właściwej opieki, jak również do możliwości finansowych powiatu. Należy zwrócić również uwagę, że pomimo prowadzonych działań promocyjnych nie ma osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Proponowany limit nowo powstałych rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026 przedstawia się następująco:

- rok 2024 – 2 rodziny zastępcze zawodowe/ rodzinne domy dziecka
- rok 2025 – 1 rodzina zastępcza zawodowa / rodzinny dom dziecka
- rok 2026 - 1 rodzina zastępcza zawodowa / rodzinny dom dziecka.

VI. Realizacja Programu

1. Zamierzone efekty

1. Wzrost liczby osób zainteresowanych rodzicielstwem zastępczym i chęcią pełnienia tej funkcji.
2. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
3. Wzmocnienie istniejących rodzin zastępczych poprzez podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnianie dostępu do

specjalistycznej pomocy.

4. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych.
5. Skrócenie okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Wzrost liczby dzieci powracających do rodzin naturalnych bądź kierowanych do adopcji.
6. Pomoc wychowankom w przygotowaniu do procesu usamodzielnienia.
7. Podniesienie wiedzy i umiejętności wśród kadr współpracujących w obszarze pomocy rodzinie i dziecku.

2. Zagrożenia w realizacji działań

1. Brak osób chętnych do pełnienia funkcji rodzica zastępczego.
2. Trudności we współpracy z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
3. Bierność w zakresie współpracy ze strony wychowanków pieczy zastępczej.
4. Przeciągające się postępowanie sądowe dot. małoletnich dzieci skutkujące ich wieloletnim pobytem w pieczy.
5. Wypalenie zawodowe rodzin zastępczych i pracowników.
6. Brak wolontariuszy i rodzin pomocowych.
7. Ograniczony dostęp lub wydłużony czas oczekiwania do specjalistycznej opieki medycznej, zwłaszcza psychiatrycznej.

3. Adresaci Programu

Program skierowany jest bezpośrednio do:

- całej społeczności lokalnej Powiatu Proszowickiego,
- dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- osób pełniących funkcję rodzin zastępczych, rodzin pomocowych i rodzinnych domów dziecka,
- rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej,
- kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej,
- osób pracujących zawodowo w obszarze pieczy zastępczej,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w obszarze wspierania pieczy zastępczej.

4. Realizatorzy Programu

Głównym realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Zadania powyższego programu PCPR będzie wypełniać przy współpracy:

- Starostwa Powiatowego w Proszowicach,
- Ośrodków Pomocy Społecznej,
- Asystentów rodzin,
- Komendy Powiatowej Policji w Proszowicach,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Proszowicach,
- Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego,
- rodzin zastępczych i pomocowych, rodzinnego domu dziecka, wychowanków pieczy zastępczej,
- instytucji oświatowych działających na terenie Powiatu Proszowickiego,
- ośrodków adopcyjnych,
- podmiotów leczniczych,
- organizacji pozarządowych, kościołów i innych związków wyznaniowych.

5. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitorowanie programu odbywać się będzie poprzez składanie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach corocznego sprawozdania z realizacji Programu, stanowiącego załącznik do sprawozdania z działalności Centrum , a także poprzez sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej i przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Program ma charakter otwarty. Zebrane dane będą corocznie analizowane i w zależności od pojawiających się potrzeb oraz możliwości finansowych w zakresie pieczy zastępczej będzie dokonywana jego modyfikacja.

Zakończenie

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 zakłada kontynuację działań, realizowanych na terenie Powiatu Proszowickiego w zakresie pomocy dziecku, pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki ze strony rodziny biologicznej. Zawiera najistotniejsze cele i kierunki działania podejmowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach.

Szczególnie istotne jest pozyskiwanie kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci w

starszym wieku i rodzeństwa, bowiem aktualnie dzieci te ze względu na brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej muszą być umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Istotne jest wspieranie istniejących już rodzin zastępczych w pełnieniu powierzonym im funkcji.

Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Spis rysunków

Rysunek Nr 1. Model rodzinnej pieczy zastępczej

Rysunek Nr 2. Model instytucjonalnej pieczy zastępczej

Rysunek Nr 3. Przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

Rysunek Nr 4. Współpraca między gminą a powiatem

Spis wykresów

Wykres Nr 1. Liczba rodzin zastępczych w latach 2020 - 2022 w podziale na typy rodzin zastępczych

Wykres Nr 2. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2020-2022 w podziale na typy rodzin zastępczych

Wykres Nr 3. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2020- 2022

Wykres Nr 4. Liczba wychowanków pieczy zastępczej w latach 2020-2022

Wykres Nr 5. Liczba wychowanków pieczy zastępczej w latach 2020-2022

Spis tabel

Tabela Nr 1. Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych w powiecie proszowickim w latach 2020 – 2022 (stan na 31 grudnia każdego roku)

Tabela Nr 2. Liczba dzieci pozostających w rodzinach zastępczych poza terenem powiatu proszowickiego w latach 2020 – 2022

Tabela Nr 3. Liczba dzieci, które opuściły rodzinę zastępczą w latach 2020 – 2022

Tabela Nr 4. Świadczenia dla rodzin zastępczych i wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022

Tabela Nr 5. Środki finansowe przeznaczone na finansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz pomoc dla wychowanków, którzy opuścili placówki w latach 2020 - 2022

Tabela Nr 6. Środki finansowe przeznaczone na finansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz pomoc dla wychowanków, którzy opuścili placówki w latach 2020 - 2022

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2023r. poz. 1426 z późn.zm) do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja trzyletnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Program zawiera diagnozę systemu wsparcia dziecka i rodziny na terenie powiatu proszowickiego, określa cele programu i harmonogram jego realizacji.

„Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Proszowickim na lata 2024 - 2026" zakłada działania wspierające rodzinną pieczę zastępczą, wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą oraz kontynuowanie współpracy z instytucjami zajmującymi się dzieckiem i rodziną.

Projekt "Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Proszowickim na lata 2024- 2026" został poddany konsultacjom społecznym. Do dnia 12.12.2023r. nie wpłynęły żadne uwagi i opinie w sprawie poddanej konsultacjom.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni zasadne.